

Milyen költemény A hű jobbágy, Jézus a vendég. A bűvár Kuné? Kik írták ezeket a költői műveket?

1942. október 2. hete.

Alkotmánytan,

VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A kormányzó vagy végrehajtó hatalom.

V á z l a t.

I. Előkészítés. a) Kapcsoló ismétlés. A törvényhozásról tanultak felújítása.

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. Az alkotott és kiadott törvények végrehajtásáról a végrehajtó (kormányzó) hatalom gondoskodik. Rendelkezik és intézkedik, hogy a törvényeket az állami hatóságok (hivatalok) tudomásul vegyék s azokat az állampolgárokkal megismertessék. Utasítja a hatóságokat, (hivatalokat), hogy a törvényeket mely módon és mennyi idő alatt hajtsák végre, hogyan öröködjenek a törvények tiszteletben tartásán, követése és a rendeletek megtartása fölött. A végrehajtó hatalmat alkotmányunk szerint a király gyakorolja felelős miniszterei útján. Az 1920. évi t. c. szerint a végrehajtó hatalmat jelenleg a kormányzó gyakorolja. Az államfő nevében a miniszterek gondoskodnak arról, hogy a törvényeket végrehajtsák, ők felelősek azért, hogy a vezetésük, kormányzásuk alá tartozó hatóságok (katonai hatóságok, államrendőrség, pénzügyigazgatóságok, tanügyi hatóságok, vármegyék, törvényhatósági városok, ipari, kereskedelmi, közlekedési hatóságok stb.) a kiadott törvényeknek az állam minden részében, a lakosságnak minden rétegében érvényt szerezzenek s hogy az állampolgárok ügyeinek intézése, a közigazgatás az állam érdekeinek megfelelően és az állam javára rendben, igazságosan és lelkiismeretesen történjék. *Nálunk az államfőnek* bármely rendelete, parancsa, határozata, kinevezése csak akkor érvényes, ha azt valamelyik miniszter ellenjegyezte, vagyis a kiadott rendeletért aláírásával felelősséget vállal. Felelős ezen kívül mindegyik miniszter az általa kiadott rendeletekért, a kormányzással járó cselekedeteiért az országgyűlés bármikor felelősségre vonhatja. Ezért nevezik felelős miniszteriumnak. Amely miniszterben az országgyűlés nem bízik (leszavazza), az kénytelen helyét otthagyni és lemondani. Ez a parlamentarizmus elve. A minisztereket az államfő nevezi ki, a többségben levő pártokból és az államfő előtt teszik le az esküt.

A miniszteriumok (miniszteri tárcák):
 miniszterelnökség,
 belügyminisztérium,

külgügyminisztérium,
 pénzügyminisztérium,
 kereskedelemügyi minisztérium (iparügyi),
 földművelésügyi minisztérium,
 vallás- és közoktatásügyi minisztérium,
 igazságügyminisztérium,
 honvédelmi minisztérium.

(Volt a király személyekörüli, népjóléti, iparügyi).

A miniszterek a fontosabb ügyeket rendszerint a hetenkint megtartott minisztertanácson döntenek el, amelyen vagy a miniszterelnök elnököl, vagy maga az államfő. A miniszterek az országgyűlésen bármikor nyilatkozhatnak; tartoznak megadni minden szükséges felvilágosítást, a hozzájuk intézett kérdést nevezik interpellációnak. Az országgyűlés kívánságára tartoznak valamely ügyre vonatkozó hivatalos írást is bemutatni.

Minden minisztérium élén egy szakminiszter áll. (Olykor egy miniszter két minisztérium ügyeit is intézi.)

A minisztereket teendőik elvégzésében elsősorban a minisztérium főbb tisztviselői támogatják: államtitkárok (politikai és adminisztratív) osztálytanácsosok az egyes ügyosztályokat vezetik, a miniszter rendeleteit, javaslatait előkészítik, a miniszter utasításait átveszik, s az ügyek nagy részét a miniszter nevében, vagy az ő rendeletéből elintézik.

Az egyes ügyosztályokban vannak miniszteri titkárok, fogalmazók, szakelőadók s a minisztériumok alá tartozó számvevősségi tisztviselők.

A végrehajtó hatalom alsóbbfokú teendőit a vármegyék, a városok és a községek tisztviselői végzik, valamint a különféle állami hivatalnokok.

A kormány és az alárendelt közigazgatási hatóságok a rend és béke fenntartása érdekében, az állam területén szükség esetén a karhatalom támogatását is igénybe veheti (katonaság, rendőrség, csendőrség stb.)

III. Összefoglalás.

1942. október 3. hete.

Számolás és mérés.

VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Az általános kereseti adó.

Nevelési cél: útmutatások a gyakorlati életre.

V á z l a t.

I. Számonkérés. A házadó számításának számonkérése a házi feladatok számonkérése és megbeszélése által.

b) Célkitűzés.